

Inhoud

Inleiding	11
1 Kwantitatief onderzoek door de bril van een journalist	15
1.1 Kwantitatief onderzoek versus kwalitatief onderzoek	16
1.2 Kwantitatief onderzoek in zeven stappen	18
1.3 Een voorbeeld van goed kwantitatief onderzoek	20
2 Acht kritische vragen die je bij elk onderzoek kunt stellen	23
2.1 Wie heeft waarom het onderzoek uitgevoerd en door wie is het betaald?	23
2.2 Over wie gaat het onderzoek écht?	25
2.3 Wie deden er allemaal níét mee?	26
2.4 Geven de antwoorden een eerlijk beeld van de werkelijkheid?	27
2.5 Kan de vraagstelling de meting beïnvloed hebben?	28
2.6 Zijn de juiste statistische analyses uitgevoerd?	29
2.7 Zijn de resultaten vergelijkbaar met die van eerder onderzoek?	30
2.8 Zijn de resultaten eerlijk beschreven en verbeeld?	31
2.9 Hoe je aan antwoorden komt	33
2.10 Tot slot	33
3 Opiniepeilingen, steekproeven en representativiteit	35
3.1 Opiniepeilingen	35
3.1.1 De opinieveranciers: wie zijn de grote spelers?	38
3.1.2 Internationale samenwerkingsprojecten	41
3.2 Representatieve steekproeven	42
3.2.1 De vier criteria voor representativiteit	43
3.2.2 Representativiteit verhogen met gewichten	48
3.3 Andere steekproefmethoden	51
3.3.1 Steekproeven zonder steekproefkader	52
3.4 Tot slot	56
4 Eerlijke vragen en eerlijke antwoorden	57
4.1 Twee voorbeeldstudies	57
4.1.1 Alle politici zijn corrupt (2016)	57
4.1.2 Ouders hebben geen invloed meer op het stemgedrag van hun kinderen (2018)	59

4.2	Een checklist voor goede surveyvragen	61
4.2.1	Komt de vraagstelling overeen met die in eerder onderzoek?	61
4.2.2	Is de vraag maar voor één uitleg vatbaar?	62
4.2.3	Is de vraag begrijpelijk voor de respondent?	63
4.2.4	Kan de respondent volledig en genuanceerd antwoorden?	64
4.2.5	Stimuleert de vraag de respondent om eerlijk te antwoorden?	65
4.3	Antwoordformats, meetniveaus en analyses	66
4.3.1	Soorten antwoordformats	67
4.3.2	Meetniveaus en hun analysemogelijkheden	68
5	Werken met vrij beschikbare data	71
5.1	Bronnen van vrij beschikbare data	72
5.1.1	Data van commerciële organisaties	74
5.2	Softwarepakketten en visualisatietools	76
5.3	Aandachtspunten en valkuilen	81
5.3.1	Wie heeft waarom het onderzoek uitgevoerd en door wie is het betaald?	81
5.3.2	Over wie gaat het onderzoek écht?	81
5.3.3	Wie deden er allemaal níét mee?	82
5.3.4	Geven de antwoorden een eerlijk beeld van de werkelijkheid?	82
5.3.5	Kan de vraagstelling de meting beïnvloed hebben?	82
5.3.6	Zijn de juiste statistische analyses uitgevoerd?	83
5.3.7	Zijn de resultaten vergelijkbaar met die van eerder onderzoek?	83
5.3.8	Zijn de resultaten eerlijk beschreven en verbeeld?	85
5.4	Tot slot	86
6	Momentopnames, veranderingen en causale verbanden	87
6.1	Momentopnames	87
6.1.1	Aandachtspunten bij een momentopname	88
6.2	Veranderingen over tijd	89
6.2.1	Panelstudies: longitudinaal onderzoek met een extra dimensie	91
6.2.2	Aandachtspunten bij longitudinaal onderzoek	91
6.3	Causaliteit	92
6.3.1	Er is een aantoonbare relatie tussen oorzaak (x) en gevolg (y)	94
6.3.2	De oorzaak (x) vindt plaats voor het gevolg (y)	94
6.3.3	Er is geen andere verklaring voor het gevolg (y) dan de onderzochte oorzaak (x)	95
6.3.4	Experimenteel onderzoek	97
6.3.5	Toeval bestaat niet ... of wel?	98
6.4	Het belang van replicatie	99
6.5	Tot slot	100

7	Statistische analyses en gepaste conclusies	101
7.1	De basismaten: alles wat je moet weten over één variabele	102
7.1.1	Wat andere basismaten kunnen toevoegen aan het verhaal	103
7.2	Relaties tussen variabelen	108
7.2.1	Zes statistische toetsen	112
7.3	Waar kan het misgaan?	120
7.4	Tot slot	122
8	Aantrekkelijke en eerlijke rapportages – in woord en beeld	123
8.1	Kwantitatieve gegevens beschrijven	124
8.1.1	Rapporteer getallen waarbij lezers zich iets kunnen voorstellen	124
8.1.2	Maak cijfers niet exacter dan ze zijn	126
8.1.3	Staar je niet blind op het gemiddelde	127
8.1.4	Voeg achtergrondinformatie toe	128
8.1.5	Geef leesbaarheid voorrang boven taalregels	130
8.2	Kwantitatieve gegevens visualiseren	132
8.2.1	Het y-as-dilemma	132
8.2.2	Het verkeerde grafiektype	134
8.2.3	Vorm boven inhoud stellen	136
8.2.4	Hoe moet het dan wel?	137
8.3	Tot slot	138
	Nawoord	139
	Literatuur	141
	Register	147
	Over de auteurs	152